

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y - DƯỢC**

VƯƠNG THỊ HỒNG THÚY

**NGHIÊN CỨU NỒNG ĐỘ ACID URIC HUYẾT TƯƠNG
Ở BỆNH NHÂN ĐỘT QUỴ NÃO ĐIỀU TRỊ TẠI BỆNH VIỆN
ĐA KHOA TRUNG ƯƠNG THÁI NGUYÊN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ Y HỌC

THÁI NGUYÊN - 2016

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y - DƯỢC**

VƯƠNG THỊ HỒNG THÚY

**NGHIÊN CỨU NỒNG ĐỘ ACID URIC HUYẾT TƯƠNG
Ở BỆNH NHÂN ĐỘT QUỴ NÃO ĐIỀU TRỊ TẠI BỆNH VIỆN
ĐA KHOA TRUNG ƯƠNG THÁI NGUYÊN**

**Chuyên ngành: NỘI KHOA
Mã số: 60.72.01.40**

LUẬN VĂN THẠC SĨ Y HỌC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. TRẦN VĂN TUẤN

THÁI NGUYÊN - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, toàn bộ số liệu, kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực, chính xác và chưa được công bố trong bất kỳ công trình nghiên cứu nào.

Nếu sai tôi hoàn toàn chịu trách nhiệm.

HỌC VIÊN

Vương Thị Hồng Thúy

LỜI CẢM ƠN

Với tất cả lòng chân thành tôi xin trân trọng cảm ơn tới:

- Đảng ủy, Ban Giám hiệu trường Đại học Y Dược Thái Nguyên.

- Đảng ủy, Ban Giám đốc Bệnh viện Đa Khoa Trung ương Thái Nguyên

- Phòng Đào tạo - Bộ phận Đào tạo sau đại học và Hội đồng đánh giá luận văn cấp trường - Trường Đại học Y Dược Thái Nguyên.

- Đảng ủy, Ban Giám hiệu trường Cao Đẳng Y tế Thái Nguyên

Đã tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình học tập, công tác và hoàn thành luận văn này.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến **PGS. TS Trần Văn Tuấn**, người thầy đã tận tình hướng dẫn, góp ý, giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Tôi cũng xin trân trọng cảm ơn tới:

- Các thầy cô giáo trong Bộ môn Nội - Trường Đại học Y Dược Thái Nguyên đã hướng dẫn, giúp đỡ tôi rất nhiều trong suốt thời gian học tập.

- Tập thể các y, bác sỹ trong khoa Thần kinh, khoa Sinh hóa, khoa Chẩn đoán hình ảnh đã hết lòng tạo mọi điều kiện giúp đỡ tôi trong quá trình học tập, lấy số liệu thực hiện luận văn.

- Tập thể Bộ môn Truyền nhiễm - Trường Cao đẳng Y tế Thái Nguyên đã động viên, tạo điều kiện cho tôi học tập

Cuối cùng tôi xin chân thành cảm ơn những tình cảm và sự động viên, giúp đỡ nhiệt tình của gia đình, người thân và bạn bè.

Thái Nguyên, tháng 5 năm 2016

HỌC VIÊN

Vương Thị Hồng Thúy

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT	v
DANH MỤC BẢNG	vi
DANH MỤC HÌNH, BIỂU ĐỒ	viii
ĐẶT VẤN ĐỀ	1
Chương 1. TỔNG QUAN	3
1.1. Tổng quan về đột quy não	3
1.1.1. Định nghĩa.....	3
1.1.2. Đặc điểm giải phẫu và sinh lý của tuần hoàn não	4
1.1.3. Nguyên nhân và cơ chế bệnh sinh của ĐQN.....	6
1.1.4. Chẩn đoán đột quy não	9
1.1.5. Độ nặng của ĐQN trên lâm sàng và cận lâm sàng	10
1.1.6. Dịch tễ đột quy não.....	11
1.1.7. Một số yếu tố nguy cơ của đột quy não.....	13
1.2. Tổng quan về acid uric huyết tương	18
1.2.1. Đại cương về acid uric.....	18
1.2.2. Cơ chế bệnh sinh của tăng acid uric gây xơ vữa mạch	23
1.2.3. Các yếu tố ảnh hưởng đến nồng độ acid uric huyết tương.....	24
1.3. Các nghiên cứu về đột quy não có tăng acid uric huyết tương.....	27
1.3.1. Trên Thế giới	27
1.3.2. Tại Việt nam	27

Chương 2. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	28
2.1. Đối tượng nghiên cứu.....	28
2.1.1. Tiêu chuẩn lựa chọn đối tượng	28
2.1.2. Tiêu chí loại trừ đối tượng	28
2.2. Thời gian và địa điểm nghiên cứu.....	29
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	29
2.3.1. Thiết kế nghiên cứu	29
2.3.2. Cỡ mẫu nghiên cứu.....	29
2.3.3. Phương pháp chọn mẫu	29
2.3.4. Các biến số nghiên cứu.....	29
2.3.5. Kỹ thuật thu thập số liệu.....	30
2.4. Tiêu chuẩn chẩn đoán, phân loại sử dụng trong nghiên cứu	31
2.5. Phương pháp xử lý số liệu.....	39
2.6. Đạo đức trong nghiên cứu	39
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	40
3.1. Xác định nồng độ acid uric huyết tương và một số yếu tố nguy cơ ở bệnh nhân đột quy não	40
3.1.1. Đặc điểm chung của nhóm nghiên cứu	40
3.1.2. Nồng độ acid uric huyết tương và một số yếu tố nguy cơ.....	42
3.2. Phân tích mối liên quan giữa nồng độ acid uric huyết tương với mức độ và tiên lượng bệnh nhân đột quy não	47
Chương 4. BÀN LUẬN	51
4.1. Xác định nồng độ acid uric huyết tương và một số yếu tố nguy cơ ở bệnh nhân đột quy não	51
4.1.1. Đặc điểm chung	51
4.1.2. Nồng độ acid uric huyết tương và một số yếu tố nguy cơ.....	54
4.2. Phân tích mối liên quan giữa nồng độ acid uric huyết tương với mức độ và tiên lượng bệnh nhân đột quy não	61
KẾT LUẬN	68
KHUYẾN NGHỊ	70
TÀI LIỆU THAM KHẢO	

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

ADA	:	Hiệp hội Đái tháo đường Hoa Kỳ (<i>American Diabetes Association</i>)
BMI	:	Chỉ số khối cơ thể (<i>Body Mass Index</i>)
CMN	:	Chảy máu não
ĐQN	:	Đột quy não
ĐTĐ	:	Đái tháo đường
HDL - C	:	Cholesterol tỉ trọng cao (<i>High Density Lipoprotein cholesterol</i>)
Hs-CRP	:	Protein phản ứng C độ nhạy cao (<i>High sensitivity C - Reactive Protein</i>)
ISH	:	Hội tăng huyết áp quốc tế (<i>International Society of Hypertension</i>)
JNC	:	Ủy ban phòng chống huyết áp Hoa Kỳ (<i>Joint National Committee</i>)
LDL - C	:	Lipoprotein tỉ trọng thấp (<i>Low Density Lipoprotein</i>)
NCEP	:	Chương trình giáo dục cholesterol quốc gia Hoa kỳ (<i>Natinal Cholesterol Education Program</i>)
NIHSS	:	Thang điểm đột quy viện sức khỏe Quốc Gia (Hoa Kỳ) (<i>National Institute of Health Stroke Scale</i>)
NMN	:	Nhồi máu não
MRI	:	Cộng hưởng từ
THA	:	Tăng huyết áp
WHO	:	Tổ chức y tế thế giới (<i>World Health Organization</i>)

DANH MỤC BẢNG

Bảng 2.1.	Thang điểm Glasgow của Teasdale và Jannett (1978).....	32
Bảng 2.2.	Thang điểm Rankin sửa đổi (mRS).....	34
Bảng 2.3.	Phân độ tăng huyết áp theo JNC VII (2003).....	35
Bảng 2.4.	Tiêu chuẩn chẩn đoán béo phì của TCYTTG năm 2002	36
Bảng 2.5.	Giá trị bình thường của các chỉ số xét nghiệm máu tại Khoa Xét nghiệm Bệnh viện Đa khoa Trung Ương Thái nguyên.....	37
Bảng 2.6.	Hình ảnh chụp cộng hưởng từ sọ não.....	38
Bảng 3.1.	Một số yếu tố nguy cơ của đột quy não	41
Bảng 3.2.	Tình trạng rối loạn lipid máu ở bệnh nhân đột quy não.....	42
Bảng 3.3.	Nồng độ trung bình của acid uric huyết tương	42
Bảng 3.4.	Nồng độ trung bình của acid uric huyết tương với nguy cơ THA.....	43
Bảng 3.5.	Nồng độ trung bình của acid uric huyết tương với nguy cơ ĐTD.....	43
Bảng 3.6.	Nồng độ trung bình của acid uric huyết tương với cholesterol	44
Bảng 3.7.	Nồng độ trung bình của acid uric huyết tương với triglyceride.....	44
Bảng 3.8.	Nồng độ trung bình của acid uric huyết tương với HDL – C	45
Bảng 3.9.	Nồng độ trung bình của acid uric huyết tương với LDL - C	45
Bảng 3.10.	Nồng độ trung bình của acid uric huyết tương với nguy cơ hút thuốc lá	45
Bảng 3.11.	Nồng độ trung bình của acid uric huyết tương với nguy cơ uống rượu, bia	46
Bảng 3.12.	Nồng độ trung bình của acid uric huyết tương với tập thể dục.....	46
Bảng 3.13.	Mối liên quan giữa nồng độ acid uric huyết tương với giới	47
Bảng 3.14.	Mối liên quan giữa nồng độ acid uric huyết tương với nhóm tuổi	47

Bảng 3.15. Mọi liên quan giữa nồng độ acid uric huyết tương với mức độ rối loạn ý thức theo thang điểm Glasgow lúc vào viện và ra viện của thể CMN	47
Bảng 3.16. Mọi liên quan giữa nồng độ acid uric huyết tương với mức độ rối loạn ý thức theo thang điểm Glasgow lúc vào viện và ra viện của thể NMN	48
Bảng 3.17. Mọi liên quan giữa nồng độ acid uric với mức độ tổn thương thần kinh theo thang điểm NIHSS lúc vào viện và ra viện ở thể CMN	48
Bảng 3.18. Mọi liên quan giữa nồng độ acid uric với mức độ tổn thương thần kinh theo thang điểm NIHSS lúc vào viện và ra viện ở thể NMN.....	49
Bảng 3.19. Mọi liên quan giữa nồng độ acid uric với tiên lượng theo thang điểm Rankin lúc vào viện và ra viện của thể CMN	49
Bảng 3.20. Mọi liên quan giữa nồng độ acid uric với tiên lượng theo thang điểm Rankin lúc vào viện và ra viện của thể NMN	50
Bảng 3.21. Liên quan giữa nồng độ acid uric huyết tương với vùng tổn thương trên phim chụp CLVT hoặc MRI lúc vào viện	50

DANH MỤC HÌNH, BIỂU ĐỒ

Hình 1.1.	Tuần hoàn động mạch não.....	5
Hình 1.2.	ĐQN do huyết khối mạch não	7
Hình 1.3.	Hình ảnh nhồi máu não vùng chẩm trái trên phim chụp CLVT ...	10
Hình 1.4.	Hình ảnh chảy máu não trên phim chụp cắt lớp vi tính	10
Hình 1.5.	Sơ đồ thoái hóa base purin	19
Biểu đồ 3.1.	Phân bố bệnh nhân theo giới của đột quy não.....	40
Biểu đồ 3.2.	Phân bố bệnh nhân theo nhóm tuổi của đột quy não.....	40
Biểu đồ 3.3.	Tình trạng béo phì theo BMI của đột quy não	43